

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci **žalobkyně: N. T. H.,** zastoupena Narcisem Tomáškem, advokátem, se sídlem Masarykovo nám. 193/20, Děčín, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 5775/VL - 11 - 05 - 2002 ze dne 10. 1. 2003, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 24 Az 34/2003 - 27 ze dne 18. 9. 2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 9. 2003, č. j. 24 Az 34/2003 - 27, byla zamítnuta žaloba žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 1. 2003, č. j. OAM - 5775/VL - 11 - 05 - 2002, kterým jí nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o azylu“), s tím, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 uvedeného zákona. V rozsudku soud konstatoval, že stěžovatelka označila za důvod žádosti o udělení azylu problémy s hledáním zaměstnání, nemožnost najít trvalou práci ve Vietnamu a nedostatek finančních prostředků plynoucích z příležitostné práce na tržišti. Soud dovodil, že netvrdila, že je v zemi původu pronásledována z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů v zemi původu. Její potíže vyplývají z celkové hospodářské situace

ve Vietnamu a jsou takového charakteru, že je mají i jiní spoluobčané. Podle krajského soudu tak nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle zákona o azylu.

Včas podanou kasační stížností se stěžovatelka domáhá zrušení tohoto rozsudku krajského soudu. Namítá nezákonný postup soudu, neboť výzva k odstranění vad žaloby jí nebyla zaslána v její mateřštině. Z tohoto důvodu neporozuměla usnesení krajského soudu, kterým byla vyzvána k doplnění žaloby. Tím jí byla odňata možnost předložit v řízení před krajským soudem důkazy na podporu svých tvrzení.

Nejvyšší správní soud má za prokázané, že stěžovatelka podala dne 21. 1. 2003 žalobu proti rozhodnutí žalovaného ke Krajskému soudu v Ostravě. Ze soudního spisu nevyplynulo, že by stěžovatelka byla vyzvána k doplnění žaloby. Pouze přípisem ze dne 20. 3. 2003 byla vyzvána k vyjádření, zda souhlasí s tím, aby bylo ve věci rozhodnuto bez jednání. Současně byla poučena, že souhlas bude udělen také tehdy, pokud do dvou týdnů od doručení této výzvy nevyjádří svůj nesouhlas s takovým projednáním věci. Tato výzva byla stěžovatelce zaslána v českém jazyce na adresu P. s. B. a byla jí doručena dne 25. 3. 2003. Stěžovatelka se k této výzvě nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud po zjištění, že kasační stížnost je podána včas a že je přípustná, přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka uplatňuje jako důvod kasační stížnosti vady v řízení před krajským soudem. Podle § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.), lze namítat jen vady řízení před soudem, pokud taková vada mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Podle § 18 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s § 64 s. ř. s. mají účastníci v soudním řízení správním rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle druhého odstavce tohoto paragrafu pak účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. Uvedené ustanovení o. s. ř. je konkretizací čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), podle kterého platí, že kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka. Proto musí být § 18 o. s. ř. vykládán v souladu s tímto ustanovením Listiny. Z této právní úpravy vyplývá, že povinnost soudu ustanovit tlumočníka tak nastává v případech, pokud o to účastník řízení požádá, dojde-li k ústnímu jednání, a pak pouze za situace, že účastník řízení by pro takovou jazykovou bariéru nemohl účinně obhajovat svá práva v řízení před soudem, přičemž tato potřeba musí být zjevná a musí z řízení vyplynout sama, tedy bez toho, aby soud aktivně zjišťoval, zda jsou naplněny podmínky stanovené v § 18 odst. 2 o. s. ř. Účelem této právní úpravy je zajistit, aby účastník řízení, který neovládá jazyk, v němž řízení probíhá, nebyl touto skutečností znevýhodněn a po jazykové stránce rozumí všemu podstatnému, co je v řízení řečeno. Z citovaného ustanovení Listiny však vyplývá, že iniciativa k uplatnění uvažovaného práva přísluší tomu, kdo komunikujícímu jazyku nerozumí. Podle judikatury Ústavního soudu tuto podmínku účastník řízení nesplní, když po obdržení soudní výzvy k odstranění vad podání zůstane procesně nečinný (usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 7. 2005 ve věci sp. zn. IV. ÚS 189/05). V dané věci sama stěžovatelka podala žalobu v českém jazyce. Na poučení soudu ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. nijak nereagovala. Ve věcech přezkumu rozhodnutí správního orgánu ve věci azylu je přitom pravidlem, že jeho účastník neovládá

český jazyk. Na druhou stranu právě v řízení o udělení azylu a následně i v řízení o soudním přezkumu správního rozhodnutí žadatel o azyl požaduje ochranu od České republiky. Česká republika mu také po dobu trvání řízení o azylu poskytuje v azylových zařízeních zázemí, které zahrnuje i tlumočnické služby, a to i ve spolupráci s různými nevládními organizacemi. Z tohoto důvodu má účastník řízení o žalobě proti rozhodnutí správního rozhodnutí ve věci udělení azylu objektivní možnost pořídit si překlad listiny zaslané mu soudem a též na ni i reagovat. Opustí-li žadatel o azyl azylové zařízení, dává tím najevo, že je schopen alespoň základní orientace v České republice včetně orientace jazykové. I v tomto případě má však kdykoli možnost dostavit se do azylového střediska a využít jazykové zázemí zde poskytované.

V dané věci byla stěžovatelce doručena výzva podle § 51 s. ř. s. do P. s. B., které poskytuje žadatelům o azyl výše uvedené zázemí. Jelikož si tak stěžovatelka objektivně mohla sama opatřit překlad této výzvy soudu, jak učinila i v případě žaloby, nevzešla i z tohoto důvodu v řízení najevo potřeba, aby jí soud ustanovil tlumočníka ve smyslu § 18 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. Krajský soud proto z výše uvedených důvodů nepochybil, jestliže jí zaslal výzvu v českém jazyce.

Nejvyššímu správnímu soudu tedy z výše uvedených důvodů nezbylo, než kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítnout.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že se žalovanému náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 22. září 2005

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu